

J8 Vastemõisa, Tohvri ja Metsküla Vastemõisa rahvamaja juurest 30,3 km
J8 Vastemõisa, Tohvri and Metsküla from Vastemõisa Rahvamaja 30.3 km

*Ivaski, Murru pärnad /
Muuru Lime tree, Ivaski*

Vastemõisa - Lemmakõnnu - Ivaski - Ruunaraipe - Tohvri - Metsküla - Vastemõisa

*Matka saab alustada Viljandist, Suure-Jaanist või **R Sürgavere raudteejaamast** - vastavalt 13, 11 ja 10 km Vastemõisasse.*

*This ride can be started at Viljandi (13km to Vastemõisa), Suure-Jaani (11km) or **R Sürgavere station** (10km).*

1 Rahvamaja autoparklast pööra vasakule.
Turn left from the Rahvamaja car park.

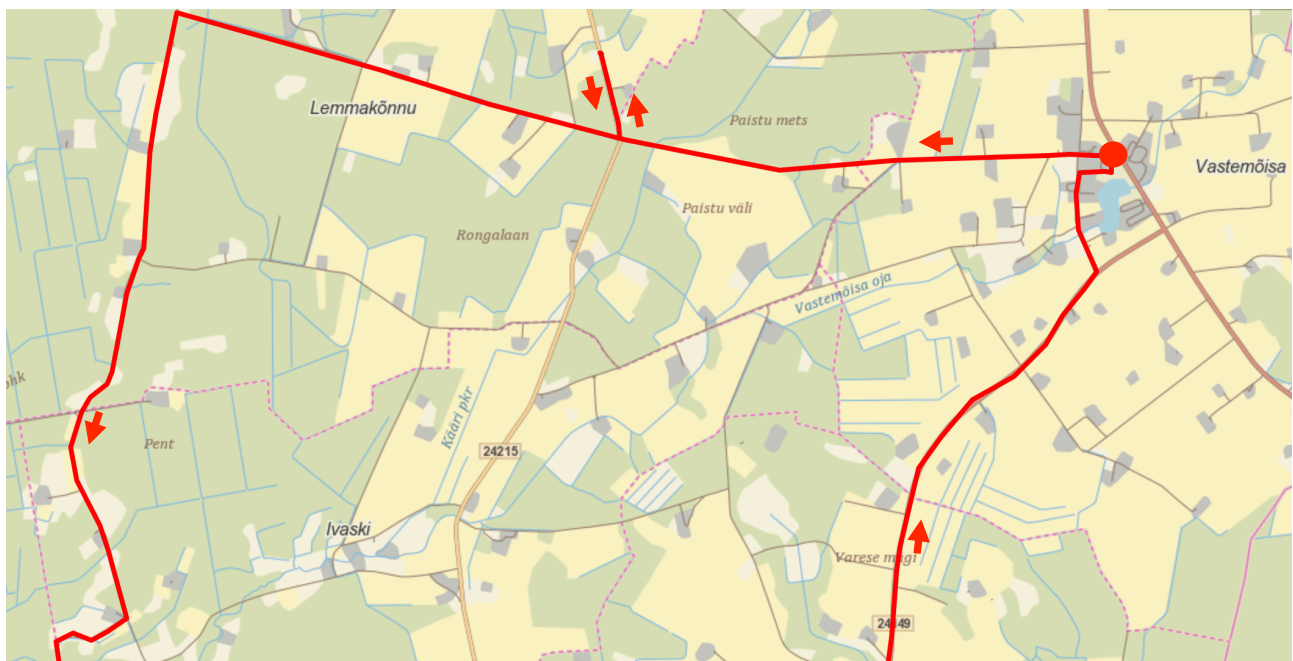
170m >

*Arhitekt Urve Rukki projekteeritud Vastemõisa rahvamaja avati 1996. Majas töötavad lasteaed, raamatukogu, perearst, saun, harjutavad isetegevuslased, toimuvad seltskondlikud üritused. Majas on tualett **WC**.*

Puude vahel teisel pool suurt maanteed on Vastemõisa mõisahoone. Mõisa lihtne ühekordne puidust hoone on ehitatud 18.sajandi lõpupoole. Tulevane maalikunstnik Johan Köler (1826-1899) töötas siin mõisavalitseja Faberi teenistuses. Faber märkas noormehe andekust ja saatis poisi Cēsisesse oma maalermeistrist venna juurde õpipoisiks. Cēsisis möödusid Köleril seitse produktiivset aastat. (vaata punkt 7). Mõisahoone ei ole avatud.

The architect of the 1966 Rahvamaja (People's House) was Urve Rukki. It houses a kindergarten, library, medical surgery, a very active hobby centre, sauna and toilets WC.

Among trees across the main road is the basic one-storey Vastemõisa Manor. The building is from the last decades of the 18th century. The manager of the manor employed the future artist Johan Köler as a secretary and accountant -see 7 for more about Köler. Appreciating his academic and artistic potential, Faber sent the young man to Cēsis in Latvia as an apprentice to his brother, a painter and decorator. Young Köler spent seven productive years in Cēsis. The manor house is not open to the public.

2 Möödu kohalikust kauplusest (vasakul) ja sõida edasi mööda mustkattedega teed. Passing the shop on the left, follow the surfaced road that goes straight ahead into the countryside.
3,1km >

Vastemõisa piimaühendus loodi 23. märtsil 1924. Poe kõrval olev hoone valmis 1925 ja alustati piima ümbertöötlemist. 1929 Tallinnas neljandal võivõistlusel sai Vastemõisa või esimese koha, 9. võivõistlusel 1933 tuldi teisele kohale. Suur osa võist eksporditi Inglismaale. 1935 oli meiereil 187 kohalikku piimatoojat. Nõukogude ajal töötas Vastemõisas kolhoos "Kalju". Praegu on Vastemõisa lähedal mitmed suurtalud, kasvatatakse lilli ja seemneid, asulas töötab puitaluseid ja kaste valmistav väikeettevõte.

Vastemõisa Milk Society was founded in 1924. The building beside the shop was finished in 1925 and the Society started processing milk. By 1929 Vastemõisa butter received a

first prize in Tallinn, and even in 1933 it still ranked as the second best nationally. A large part of the butter production was exported to the United Kingdom. In 1935 there were 187 local milk producers around Vastemõisa. During Soviet times there was a collective farm in Vastemõisa called Kalju. Now here are several large farms which grow flowers and seeds. Also a small workshop producing pallets and boxes.

3 Ristteel lõpeb mustkattedega tee, pööra paremale, Kildu suunas.
At a cross roads where the surfaced road ends, turn right, signposted Kildu.
600m >

7.kilomeetriposti juures vasakul on Ado Johanson'i sünnikoht. Ado Johanson (1874 - 1932) oli esimese Eesti Vabariigi aegne poliitik, põllutööinstruktor, ajakirjanik, mitmete perioodikaväljaannete, ajalehe 'Sakala' kaastöötaja. Johanson on maetud Suure-Jaani suurele kalmistule, siinolev kivi on pandud 1974. See on hea koht peatuda.

At the 7 kilometre sign, Ado Johanson's birthplace is on your left. Ado Johanson (1874 - 1932) worked during the first Estonian Republic as an agronomist, journalist, and politician. His grave is in Suure-Jaani main cemetery. The memorial stone was placed here in 1974. The seats make this a good place for a refreshment break.

4 Mine tagasi risteele.
Return to the cross roads again.
600m >

5 Pööra paremale. Silt näitab Lemmakõnnu.
Turn right, signposted Lemmakõnnu.
3km >

6 Ristmikul pööra vasakule. Silt näitab Lubjassaare. Siit edasi läbi Tohvri küla juhatab üleriigiline rattamarsruut 5.
At a junction, turn left, signposted Lubjassaare. From here your route through to Tohvri is waymarked as National Cycle Route 5.
4,10km >

*1.3 kilomeetri pärast paremal viitab silt **Murru pärnadele**. Põllu servas on Viljandimaa üks võimsamaid puid, 13-haruline pärn, harude keskmine pikkus on 27 meetrit. Harude selline suur hulk on ilmselt varane võrsete lõikamise tulemus. Võimas puu on teelt hästi nähtav, kuid et haruldust paremini näha, tasub siiski minna üle põllu.*

*1,9 km pärast osutab viit paremal Johann Köleri muuseumile **Lubjassaares** (200 meetrit). Muuseumikülastus tuleb broneerida 43 58 513 või 559 02964. Johann Köler (1826 - 1899) rahvusliku liikumise tegelane, esimene eestlasest kunstiharidusega maalikunstnik, pani aluse eesti portree- ja maastikumaalile, töötas Peterburis tsaari õukonnas. Tulevane kunstnik sündis siin lähedal, Ivaski külas, Kõõbral, isa sai Lubjassaarele peremeheks 1847. Köler Lubjassaarel ei elanud, kuid külastas talu korduvalt, kui peremeheks oli tema noorem vend Andres. Kunagisest talust on säilinud rehielamu ja mõned kõrvalhooned. Talus on muuseum ja kollektsioon vanu mootorsõidukeid.*

*After 1.3km look out for a sign **Murru Pärnad** on your right. In the corner of the field is one of Viljandi County's 'primeval trees', a mature linden tree with thirteen trunks of average 27m length, possibly caused by coppicing when it was a sapling. It can be*

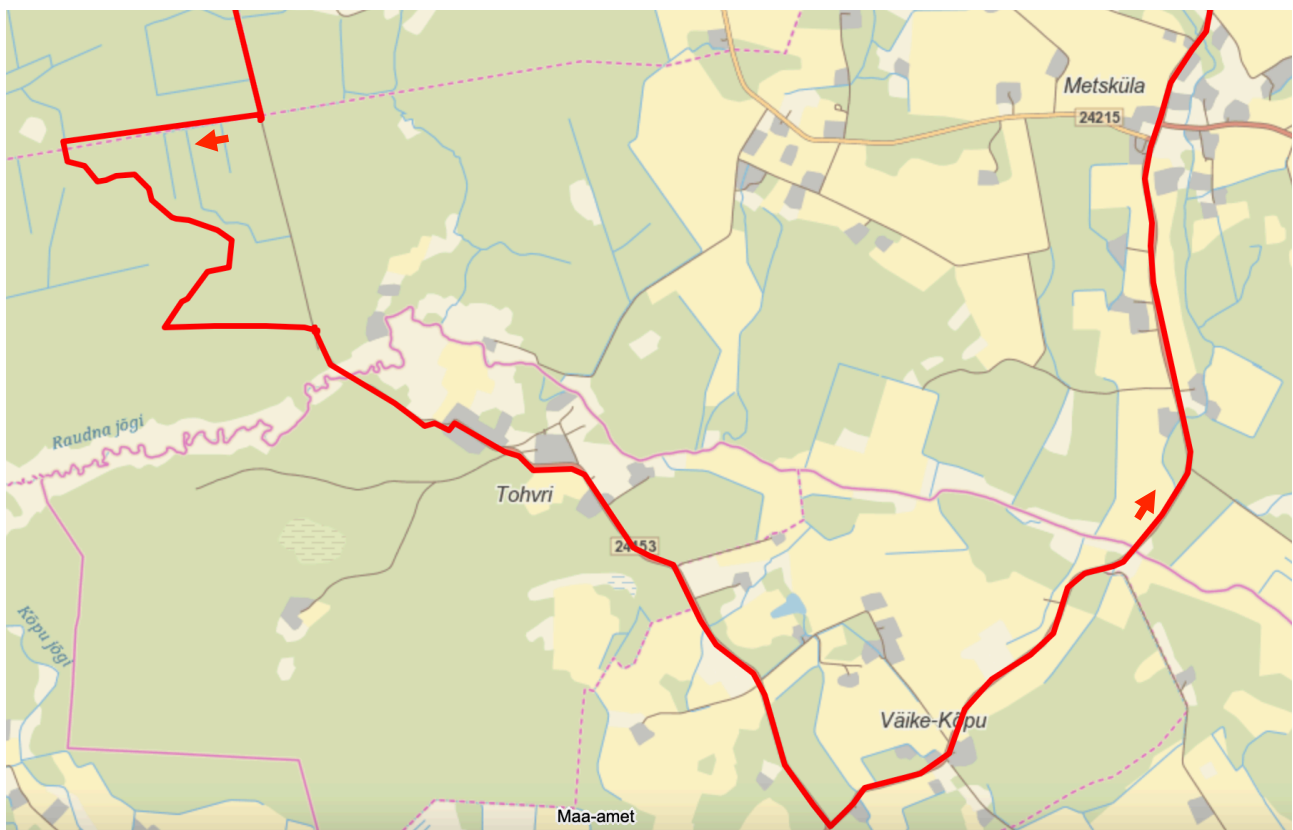
seen easily from the road, but it is worth walking across to the tree to appreciate how special it is.

*After a further 1.9km you reach a sign for the **Lubjassaare Köler Museum** on the right. Visits must be booked in advance on 435 8513 or 559 02964. The Museum is 200m along the drive. **Johann Köler (1826 - 1899)** was a leader of the 19th-century Estonian national awakening and the country's first professional painter, working at the Tsar's Court in St. Petersburg. He is best known as a portrait and landscape painter. He was born at nearby Ivaski village in a smallholding called Kõõbra, but his father became a farmer here at Lubjassaare in 1847. Köler never lived at Lubjassaare, but when his younger brother Andres became the owner, he visited the farm on several occasions. The longhouse and some auxiliary buildings have survived from the old farm, which now houses a museum, and also includes a collection of veteran motor-bikes.*

7 Ristmikul pööra paremale, suunanäitaja osutab Tohvri. Rada on liivane, möödud Pähklimäe talust.

At a junction signposted Tohvri, turn right on to a sandy track, past a house called Pähklimäe.

1,18km >

8 Tee kaardub vasakule. Ristmikul pööra paremale, sirgele metsateele.

The road curves round to the left. At a junction turn right on to a straight forest road.

1,07km >

Soomaa Rahvuspark loodi 1993 Vahe-Eesti soode, lamminiitude ja metsade kaitseks. Rahvuspargi pindala on 398 ruutkilomeetrit. Soomaa territooriumil on viis raba: Valgearba, Öördi, Riisa, Kikepera ja Kuresoo, tuntumaid vaatamisväärsusi on viies aastaag - suurvesi. Üleujutused tekivad lumesulamise ja suurte vihmade ajal, kui vesi valgub suuremate jõgede kaudu Soomaale, see ei mahu aga jõesängidesse ja ujutab üle

madalad tasandikud. Rahvusparki floora ja fauna on väga rikkad. Siin elavad hallhunt, pruunkaru, ilves, põder, punahirv, kobras. Lindudest on Soomaa koduks kotkale, väikekoovitajale, rüüdile, rislale, väikepistikule, lumepüüle, kullidele. Parki läbivad migratsiooniperioodil ka rändlinnud, mainigem siin vaid luike. Kaitsmaks haavatavat loodust ja linde nende pesitsemisajal, on mõned piirkonnad haudeajal suletud.

Soomaa National Park covers 359 square kilometres, and was created in 1993 to protect the region's large raised bogs, flood plain grasslands, paludified forests and meandering rivers. The Park is largely covered with a variety of mires, separated from each other by the Pärnu, Navesti, Halliste, Raudna and Lemmjõgi rivers. Soomaa embraces five wetlands: Valgeraba, Öördi, Riisa, Kikepera and Kuresoo. The most well-known attraction is the fifth season, flooding. The floods appear in early spring when rivers cannot cope with the surge of winter meltwater. The Park has a rich diversity of flora and fauna. Several hundred animal species have been found, including roe deer, elk, wild boar, beaver, lynx, grey wolf and brown bear. Bird life includes golden eagle, Eurasian whimbrel, European golden plover, dunlin, merlin, willow ptarmigan and Montagu's harrier. Migrating birds also pass through the Park, notably Bewick swans. To protect vulnerable wildlife, some areas of the Park are closed in the breeding season.

9 Risteel pööra vasakule.

At a cross roads, turn left.

166m >

10 Varsti hoidu vasakule, silt viitab **Ruunaraipe** mägedele. Käänuline rada viib läbi metsa ja RMK puhkekohta.

Shortly afterwards, fork left, signposted to **Ruunaraipe** mäed. The track winds through the forest until you reach the RMK rest place.

565m >

Legendi kohaselt on Ruunaraipe nime saanud kohaliku talupoja hobuse järgi, kes taliteelt tulles luidete vahel suri. Ruunaraipe luided on Soomaa Rahvusparki kõige kõrgem koht (45 m ümp), samuti on need Eesti kõrgeimad sisemaaluided, moodustunud 10 000 aastat tagasi.

*Puhkekohas on piknikulaud, lõkkekoht ja kuivkäimla **WC**. Jäta jalgratas siia ja jaluta mööda tulnud rada natuke maad tagasi. Pööra paremale ja mine üles luidetele, jaluta mööda luiteharja puhkekohast mööda ja pöördu alla rajale.*

Ruunaraipe means body of a dead horse. According to a legend a local farmer's horse died here returning from a long trip during a hard winter. Ruunaraipe has the highest inland eskers in Estonia, formed some 10,000 years ago.

*The rest place has a picnic table, firewood and a dry toilet **WC**. It is worth leaving your bicycle here, and walking back a short distance along the track. Then turning right and up to the crest of the sand esker ridge. Walk along the ridge above and beyond the rest place, dropping down when you wish to the track on your right, which leads back to the rest place. This ridge is the highest point of the national park, but still only 45m above sea level.*

11 Sõida rajal. Algul on rada käänuline, siis muutub sirgemaks.

Continue along the track. It winds for a while, then becomes straight.

1,44km >

12 Ristmikul pööra vasakule.

At a junction turn left.

665m >

13 Järgmisel ristmikul pöördu tee paremale, sõida üle Raudna jõe silla. See osa teest võib kevadeti olla vee all ja läbimatu.

At the next junction, follow the road round to the right, and down to a bridge over the Raudna river. This section of road can be flooded and impassable in the spring.

862m >

Raudna on 63 kilomeetrit pikk. Jõgi saab alguse Viljandi järvest ja suubub Halliste jõkke. Raudna jõgi oli osa muistsest oletatavast Pärnu-Viljandi-Tartu veeteest. Tohvrist edasi muutub jõgi soiseks ja looklevaks. Sageli ujutab jõgi kevadeti üle ja on osa Soomaa üleujutustest, "viieandast aastaajast". Ohustatud liikidest elab jões paksuseinaline jõekarp (unio crassus).

Pärast Raudna silla ületamist jääb paremale 378-hektariline Leppoja looduskaitseala, mis loodi 2005 kaitsmaks siinset rikkalikku elukeskkonda.

The Raudna river is 63 kilometres long, flowing from the Viljandi lake down to the Halliste river. It was part of the ancient Pärnu - Viljandi - Tartu river navigation. The river becomes sluggish and meandering from here, and often floods in the spring, as part of Soomaa's 'fifth season'. The Raudna is home to the thick shelled river mussel (unio crassus), an endangered species.

After you cross the bridge over the Raudna, the 378-hectare Leppoja Nature Reserve is on your right. It was created in 2005 to protect a variety of habitats and wildlife. It can be entered and explored.

14 Jõuad kattega teele ja peagi Tohvri külla.

You come to the surfaced road and the village of Tohvri.

3,22km >

Tohvri töölisasulas on toodetud telliseid. Algul tehti telliseid kohapeal leiduvast looduslikust savist käsitsi ja hobutööjõul. Töölised olevat kandnud pehmeid jalanõusid, et telliseplonnid viga ei saaks. 1963 valmis uus tehas, mis valmistas 6 miljonit tellist aastas. Asulas töötasid ka saeveski, metalli- ja puidutöökoda. Tööliste ehitati kuus elamut, töötasid saun, kauplus, lasteaed ja klubi. 1974 hakati telliste asemel tootma kergest soojusisoleermaterjali fenoplasti.

Praegu on Tohvri vaikne küla, siin käib rändkauplus, nädalalõppudel töötab kohalik spa (saun), Viljandiga on hea bussiühendus.

Tohvri industrial village produced bricks. Initially they used local clay deposits, and were made by hand, supported by horse power. The workers wore soft footwear to avoid damaging the bricks. In 1963 a new factory was completed, and production reached six million bricks per year. A timber mill, and metal and wood factories also operated in the village. To help house the workers six brick houses were erected, and a communal sauna, shop, kindergarten and club. From 1974 bricks were replaced by the production of wood-based building materials.

Tohvri is now a quiet village, a mobile shop visits, there is still a bus service to Viljandi, and at the weekends the local 'spa' sauna is open.

15 Jätka mööda mustkattedega teed kuni jõuad Metsküla-Puiatu ristmikuni. Pööra vasakule.

Continue along the surfaced road to a junction with the Metsküla to Puiatu road. Turn left.

4,76km >

Pärast kruusateed tundub Metsküla kattedega tee lausa lust! Ees ootab pikk laskumine Raudna jõe orus, avanevad kaunid vaated ümbruskonnale, enne Metsküla on aeglane tõus.

After the previous gravel roads, the surfaced road to Metsküla is a joy. There is a long descent to the Raudna river, with wide views of the surrounding country, followed by a gentle ascent to Metsküla.

16 Metskülas mine otse edasi.

At Metsküla continue straight on.

3,72km >

Kohalikud rahvuslikud värvid on küla uhkus, neid näeb kõikjal - postkastidel, bussipeatustes, külaplatsil. Metskülas on kaks vana kalmistut. Ivaski külla viiva tee ääres Kurika männikus olev puhkepaik on 14.-17. sajandist. Teine, varasem keskaegne kalmistu on Varese talu juures, Metskülast välja sõites vasakul pool teed vahetult enne Miku bussipeatust.

Post boxes, notice boards and even the bus shelter in Metsküla have a colour-stripe theme based on folk patterns, reflecting community pride. There are two graveyards in Metsküla. One is on the road to Ivaski at Kurika thicket, and dates from the 14th to 17th centuries. The other is at Varese on the left-hand side of the road as you leave Metsküla just before the Miku bus stop. This dates from medieval times.

17 Esimesel mustkattedega teel pööra vasakule, Vastemõisa suunas.

Turn left on the first surfaced road on the left, into Vastemõisa.

676m >

18 Kohe pärast kortermaju (paremal) pööra paremale, rada viib kultuurimaja juurde. Immediately after the last block of flats on the right, turn right down a cycle track to the Rahvamaja.

193m >

Raja ääres paremal, on järv, rand ja pontoonsild ujumiseks.

Along a path on the right, there is a lake, beach and swimming pontoon.

19 Mine otse edasi, siis vasakule mööda laste mänguväljaku äärt, kuni jõuad autoparklasse (30,26km).

Go straight on and then left around the children's play area, to the car park (30.26 km).

170m >